

יבמות סא: (המשנה) עד סג. (ש2)

ביאור מושגים
 מספר הילדים - בגמרא מובאת דעת ר' יהושע שיש להמשיך להוליד ילדים גם אחרי קיום מצות פו"ר. חשוב להעיר שהגמרא מקישה את הולדת הילדים להעמדת תלמידים. לגבי תלמידים אנו רואים שהעיקר לא היה הכמות (24,000 תלמידי ר"ע מתו כיון שלא נהגו כבוד זה בזה) אלא האיכות (5 התלמידים שבהם השקיע ר"ע העמידו את התורה שבעל פה שיש לנו היום) גם לגבי ילדים החיוב הוא לא להוליד כמה שיותר ילדים בכל דרך ובכל מצב, אלא להביא הרבה ילדים לעולם אבל בתנאי שניתן יהיה לגדלם בצורה טובה וראויה, (כל אדם לפי אופיו ויכולתו)

המשנה + ברייתא

מהי מצות פריה ורביה

- ב"ש (לפי ר"נ 1): שתי בנות ושני בנים,
- ב"ש (לפי המשנה): שני בנים,
- ב"ה (לפי המשנה): בת ובן,
- ב"ה (לפי ר"נ 2): ילד אחד (או בן או בת)

אחרי שקיים המצוה

המשנה: פטור לגמרי מהולדת בנים,
 ר' יהושע (וכן הלכה): ימשיך לפי יכולתו (ימשיך זרע את זרעו ולא צרכי אף תנח ידק' - אין לדעת איזה ילד יכשר)

טעמים של השיטות

- שתי בנות ושני בנים: כך ילדו אדם וחווה (הבל ותאומתו, קין ותאומתו)
- שני בנים: כך ילד משה לפני שפרש מאשתו,
- בת ובן: כך ברא ה' את עולמו (אדם וחווה)
- או בת או בן: השתתפות בסיסית בבניית העולם (לשבת יצרה')

היקף דין פרו ורבו

מתו הבנים (רח"ל)

ר' הונא: קיים המצוה (החיוב הוא להביא נשמות לעולם)
 ר' יוחנן: לא קיים המצוה (החיוב הוא לקיים העולם)

מילוי מקום הבנים - ע"י נכדים

אביי: הכל אפשרי - חוץ מבת (נכדה) שלא ממלאת את מקום הבן
 רבא: הכל אפשרי (העיקר התוצאה - שיהיו בן ובת)
 כולם מודים שצריך שני ילדים (ושני נכדים מבן אחד לא נחשבים כשנים)

בנים של גר (שנולדו כשהיה גוי)

ר' יוחנן: נחשבים וקיים המצוה (סוף סוף קיים את המצוה)
 ר"ל: לא נחשבים - לא קיים המצוה (גר שהתגייר כקטן שנולד)

שיטת ר"ה נדחתה מברייתא מפורשת

מניין שבני בנים הרי הם כבנים: מצאנו שבני בתו של מכיר נקראו בניו.

מח' זו מקבילה למח' האם הבן הראשון שנולד לגר נחשב בכור.

ר"ל מודה שכל עוד הגוי הינו גוי הבנים נחשבים בניו (כך מצאנו שייחסה התורה את 'בראדך בלאדך' לאביו וכן את 'בן בדד')

אבל לעבד כולם מודים שאין לו ייחוס.

נשיאת אישה

- א. אסור לאדם לחיות בלי אישה (גם אם יש לו בנים) - 'לא טוב היות האדם לבדו'
- ב. אדם שאין לו אישה שרוי בלא שמחה וברכה, בלא טובה ושלוש, ובלא תורה וחומה.
- ג. אדם חייב לדאוג לאשתו לפני שיוצא לדרך (לפי צרכיה- או שישבו יחד וידברו, או שיפקוד אותה בתשמיש וכיו"ב - ועיין תוס')
- ד. אדם שאשתו כשרה והוא אינו מתייחס אליה כפי צרכיה - נקרא חוטא.
- ה. אדם צריך לאהוב את אשתו כגופו - ולכבדה יותר מגופו.

שלוש דברים עשה משה מדעתו - והסכים עימו הקב"ה

- א. שבר את הלוחות (אם ערל לא יכול להקריב פסח ק"ו שעם מומר לא ראוי לקבל את הלוחות)
- ב. פרש מאשתו (לפני קבלת תורה כל העם פרש מנשותיו, משה שכל הזמן מקבל תורה חייב להיות במצב פרישה תמידי)
- ג. הוסיף יום להכנה למתן תורה (היומיים שבנ"י קיבלו לא היו שלמים (הם היו יום לילה ויום), משה הבין שצריך יומיים שלמים (לילה ויום לילה ויום). כדי לאפשר זאת הוסיף יום)